

obilia, obstarávania lekárskej pomoci, liekov, ako i prevoz najnutnejších životných potrieb bol až do ďalšieho rozhodnutia povolený.

Veliteľ maďarskej stráže rozkaz toho neuposluchol a pri jednaní s ním prehlásil, že vraj nemá istotu, či múka a predmety prevozu z Medzeva nie sú určené pre armádu a finančnú stráž. I po odchode nášho vojska však maďarská stráž trvá na svojom a dľa zaručených správ prehlasuje, že smradľavých Slovákov v uvedených obciach musí vyhladovaním zničiť.

Situácia obyvateľstva a najmä finančnej stráže je za týchto okolností velice kritická. Pokiaľ v obciach ešte aké zásoby aprovizácie boli, bolo nám možné predsa len obyvateľstvo uspokojovať. Nakoľko však jednanie s Maďarskom vo veci tejto je zdĺhavé, nevedie ku konečnému rozriešeniu týchto naliehavých otázok, je posun demarkačnej čiary predmetom denných rozhovorov obyvateľstva. V obciach je čím ďalej tým väčšia nespokojnosť. Finančná stráž súc v najťažšom postavení, nemá k stálym steskom obyvateľstva už žiadnych uspokojujúcich argumentov a nie je možné predvídať, ako sa budú pomery v uvedených obciach za tohto stavu ďalej vytvárať.

Jediná možnosť existencie štátnych orgánov a obyvateľstva obcí je, že bude hradská Jasov – Medzev Maďarskom uvoľnená. V Medzeve by už bolo možné obstarat' všetky potreby obyvateľstva a taktiež by sa uvoľnilo riadne poštové spojenie, ktorého teraz niet.

Vzhľadom k tomu, že sa jedná o veľmi naliehavé potreby obyvateľstva a štátnych orgánov, žiadame, aby v záležitosti tejto bola zjednaná čím skôr náprava.

Správca inšpektoriátu

SNA, ÚRK, kart.18, B. 2. 4, č. 45. Odpis, strojopis.

80

19. december 1938, Bratislava.

Záznam J. Ciekera, vedúceho sekretariátu pre rokovanie s Maďarskom, o prepadnutí obce Slanec maďarskými ozbrojencami a jeho dôsledkoch pre rokovanie medzi česko-slovenskou a maďarskou vládou.

Záznam

Dnes napoludnie prišla správa, že Maďari prekročili demarkačnú čiaru a obsadili obec Slanec. Finančný dozorca Hrdina bol zastrelený. Podrobná správa je pripojená v odpise.¹

Zároveň boli mi dnes hlásené prípady násilnosti páchané maďarskými orgánmi na slovenských ľudoch v okupovanom území. Bolo mi ďalej oznámené, že slovenskí kolonisti – hoci maďarská vláda oznámila, že akékoľvek vypovedanie bude suspendované do tých čias, kým dohoda o kolonistoch nebude uzavretá – sú naďalej vypovedaní a to behom dvoch dní, druhí behom dvoch hodín atď.

Ihneď som vec zreferoval pánu predsedovi vlády Dr. Jozefovi Tisovi, ktorý mi nariadil, aby som oznámil do Budapešti, že jednania s Maďarmi okamžite majú byť prerušené. O 5.10 hod. odpoludnia som tento príkaz vyplnil. Telefonát prevzal riaditeľ Šindler z vyslanectva Česko-Slovenskej republiky v Budapešti.

V priebehu telefonovania mi prišla ďalšia správa, že Maďari obsadili vojskom a „szabadcsapatok“² obce Kuzmice, Silváš, Kaľšu, vrátane celý úsek železničnej trate Košice – Užhorod³.

Oznámil som to hneď predsedovi slovenskej vlády Dr. Tisovi, ktorý prehlásil, že za týchto okolností pokračovať v jednaní nemožno.

O 5.25 hod. telefonicky oznámil som celý prípad na MZV, kde telefonát prevzal Dr. Moudrý. Žiadal som ho, aby o veci referoval okamžite vyslancovi Dr. Krnovi a oddeleniu VI/4⁴.

Zaznamenal:
Dr. Ciekler

AMZV ČR, ZÚ Budapešť 1938, kart. 10, f. 244, bez č. Kópia, strojopis.

¹ Vo fonograme Prezídia KÚ sa uvádza: „Dňa 19. 12. 1938 o 11.15 hod. ozvala sa smerom od kaštieľa v Slanci prudká strelba. Finančné orgány sa ihneď odobrali smerom, odkiaľ sa strelba ozývala. Bola však prekvapená silnou paľbou z pušiek, pištoľí a guľometov. Pri prestrelke bol finančný dozorca Hrdina zastrelený. Finančná stráž a četníctvo zo Slanca bolo nútené pred presilou ustúpiť. Maďari obsadili železničnú trať a celú obec Slanec a sú teraz usadení severne a severovýchodne od trate... Smerom zo Slanca bol dirigovaný aj pohotovostný četnícky oddiel. Na Slanec útočili „szabadesapatok“ a tiež regulárne maďarské vojsko.“ – AMZV ČR, ZÚ Budapešť 1938, kart. 10, f. 244, bez č.

Prezídium KÚ poslalo 21. 12. 1938 J. Cieklerovi túto správu: „Podľa zistenia prepadnutie previedli teroristi spolu s prapoemi regulárneho vojska v počte asi 400 mužov. Na mieste bolo zistené, že prepadnutie bolo dohodované medzi miestnymi obyvateľmi maďarskej národnosti a maďarským okupačným vojskom. Niektorí z miestnych občanov utiekli súčasne s ústupom teroristov s vojskom do Maďarska.“ – AMZV ČR, PrS, kart. 68, f. 9, Incidentsy – Slanec, č. 180 783.

² Pozri dok. č. 75, pozn. 1.

³ Krátko nato Prezídium KÚ oznámilo J. Cieklerovi zmenenú situáciu: „Podľa oznámenia posadkového veliteľstva v Trebišove ustúpilo maďarské vojsko o 17.45 hod. za obec Slanec a uvoľnilo celú železničnú trať od Slanca po Kuzmice a to po jednaní styčných dôstojníkov. Obec Slanec bola údajne tiež uvoľnená. O uvoľnení obcí Kuzmice, Silväs a Kalša nemá okresný úrad doposiaľ podrobnejšie správy. Šetrenie pokračuje.“ – AMZV ČR, ZÚ Budapešť 1938, kart. 10, f. 244, bez č.

⁴ K vojenskému incidentu pozri VA, Dokumenty II., s. 213, č. 175.

81

19. december 1938, 12.30 hod., Budapešť.

Telefonický odkaz legačného radcu česko-slovenského vyslanectva P. Fišu týkajúci sa povolenia slovenských orgánov odovzdať vianočné darčeky uväzneným maďarským teroristom v ilavě.

Záznam

Byl jsem právě požádán chotí ministerského předsedy Imrédyho, aby bylo dovoleno v rámci vianoční akce „Ungarn für Ungarn“ zaslati vánoční dárky a tzv. Liebesgaben maďarským teroristům, kteří jsou uvězněni v Ilavě. Dr. Fiša odpověděl paní Imrédy, že vyslanectví samo nemůže rozhodnouti a že musí požádati v Praze o rozhodnutí. Dr. Fiša doporučuje, aby vzhledem k nynější atmosféře při jednání bylo žádosti paní Imrédy vyhověno a aby bylo rozhodnuto po dohovoru se slovenskou vládou v Bratislavě¹, kterou Dr. Fiša již vyrozuměl. Vyslanectví žádá odpověď dnes 19. 12. do večera.

Zaznamenal:
Dr. Tlusták